

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK FEJLESZTÉSE

Elnök: Józsa Krisztián
Szégedi Tudományegyetem, BTK, Neveléstudományi Tanszék

Opponens: Nagy József
Szégedi Tudományegyetem, BTK, Neveléstudományi Tanszék

ELŐADÁSOK:

A sikeres iskolakezdés segítése: egy készségfejlesztő kísérlet eredményei

Józsa Krisztián* és Zentai Gabriella**
**Szégedi Tudományegyetem, BTK, Neveléstudományi Tanszék*
***Békés Megyei Humán Fejlesztési és Információs Központ, Békéscsaba*

Az induktív gondolkodás fejlesztése kisiskolás korban

Molnár Gyöngyvér
Szégedi Tudományegyetem, BTK, Neveléstudományi Tanszék

Hátrányos helyzetű tanulók tanulási képességeinek fejlesztése

Pap-Szigeti Róbert* és Zentai Gabriella**
**Kecskeméti Főiskola GAMF Kar, Informatika Tanszék,*
Szégedi Tudományegyetem, BTK, Neveléstudományi Doktori Iskola
***Békés Megyei Humán Fejlesztési és Információs Központ, Békéscsaba*

Az IKT-val segített oktatás hatása hátrányos helyzetű tanulók önszabályozó tanulására

Molnár Éva
Szégedi Tudományegyetem, BTK, Neveléstudományi Tanszék

SZIMPÓZIUMI ÖSSZEFOGLALÓ

Hátrányos helyzetűnek tekintendő a gyermek, ha a helyzete a szokásosnál, átlagosnál nehezebb körülményeket idéz elő, mely kihat a személyiségfejlődésére, tanulására, életminőségére. Hátrányos helyzetű lehet a gyermek például érzelmi, anyagi vagy nyelvi szempontból, sok esetben ezek a hátrányok halmozottan jelentkeznek. Korábbi kutatásokból ismert, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek elemi alapkészségeinek fejlettsége már iskolába lépéskor jelentősen elmarad a kedvező körülmények között nevelkedő társaikéhoz képest. Iskolai teljesítményük, osztályzataik gyengébbek, tanulási motivációjuk alacsonyabb.

Az utóbbi években számos kezdeményezés látott napvilágot a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására. Találunk ezek között iskolai innovációt, eszköz- és infrastruktúra-fejlesztést, pedagógus továbbképzést, szülők bevonására építő programokat. A gyermekek készségeinek, képességeinek fejlesztésre is több kezdeményezés történt. E programok eredményesség- és bevérvizsgálata azonban sok esetben nem történt meg. Ez idáig viszonylag kevés innováció hatékonyságát igazolták.

Szimpóziumunk keretében hátrányos helyzetű gyermekek készség- és képességfejlesztésére irányuló kísérletek módszereit és eredményeit mutatjuk be. Mind a négy előadás olyan fejlesztő programot mutat be, amely kísérletileg igazoltan eredményesnek bizonyult.

Az első előadás keretében egy óvodai készségfejlesztő programot ismertetünk. Egy olyan kétéves, középső- és nagycsoportra kiterjedő fejlesztés eredményeiről számolunk be, amely a DIFER Programcsomagra építve tett kísérletet a sikeres iskolakezdés feltételeinek megteremtésére. A második előadás hátrányos helyzetű kisiskolások gondolkodási képességének fejlesztésével foglalkozik. A fejlesztő program *Klauer* induktív gondolkodásra kidolgozott definíciójára épít, alapszerkezete hasonló az eredeti német tréning felépítéséhez. Ennek keretében sikerült igazolni, hogy az induktív gondolkodás kisiskolás korban eredményesen fejleszthető. A harmadik előadás a tanulási képességek fejlesztésével foglalkozik. A kísérlet ötödikes tanulók szövegértését, rendszerezési, következtetési és a kombinatív képességét fejlesztette. A program tanórai keretek között zajlott, tankönyvi szövegekre építve valósította meg a képességek fejlesztését. A negyedik előadás az Információs és Kommunikációs Technológia fejlesztő hatását vizsgálja. Abból a feltételezésből indul ki, hogy az IKT-környezetnek jelentős a motiváló hatása, ezáltal közvetett módon befolyást gyakorol a gyermekek fejlődésére. Kísérletileg igazolta az IKT-környezet önszabályozó tanulásra gyakorolt fejlesztő hatását hátrányos helyzetű gyermekek körében.

Az előadások rámutatnak, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek elmaradása számottevően csökkenthető. Ennek következtében továbbtanulási lehetőségeik, munkavállalási esélyeik, társadalmi beilleszkedésük jelentős mértékben javulhat.